
ВОЕННА АКАДЕМИЯ „Г. С. РАКОВСКИ“

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.ик.н. Гошо Кирилов Петков,
Директор на Институт за научни изследвания и обучение
на докторанти при Университет по библиотекознание
и информационни технологии

на дисертационния труд

на **Стоян Иванов Марков**

на тема

"Военните телевизионни канали и съвременните предизвикателства пред публичността в сигурността и отбраната"

за придобиване на образователната и научна степен "доктор"
в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Стратегически комуникации)“

София * 2020

Рецензията е възложена по решение на Научно жури, определено със Заповед на Началника на Военна академия № СИ29-РД03-246/01.12.2020 г. За изготвянето и ми бяха предоставени дисертационен труд, автореферат, публикации по темата на дисертационния труд и биографична справка.

Документите, представени в процедурата за защита на дисертационния труд съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, на ППЗРАСРАБ и на нормативните документи на Академията.

Превръщането на сигурността от гола фраза и журналистическа тема в реално съществуващ факт, осезаем както за цялото общество, така и за отделния гражданин изисква ангажиране на държавата и обществото, изисква влагане на усилия и ресурси за постигане на желания ефект. Очевидно е, че това няма как да се случи, ако в решаването на проблема не се въвлечат всички, независимо от позициите им в обществото.

Казаното дотук определя темата на дисертационния труд като безспорно актуална, значима и навременна в светлината на ситуацията в света, региона и в държавата. Включването в обсега на научния анализ на едно от най-силно въздействащите средства за масова информация – телевизията, е част от общите усилия за повишаване на сигурността и отбранителния потенциал на страната. Ето защо, на настоящия дисертационен труд следва да се гледа като на успешен опит да се осигури научен съпровод на тези усилия, а на автора му, доколкото развитите тези и постигнатите резултати внушават респект, да се окаже необходимата подкрепа.

Стоян Марков е насочил изследователските си усилия към разкриване възможностите на военните телевизионни канали да участват

активно в процесите, осигуряващи патриотичното възпитание не само на младите хора, а и на всички останали и даващи нужното знание и гражданска култура. Липсата на системни изследвания в така очертаната проблематика, респективно на ефективни управленски решения, които да доведат до промени в отношението, а и в практическите действия за подкрепа и развитие на военните телевизионни канали, определят значимостта на настоящия дисертационен труд.

Докторантът посочва за обект на своето изследване „Военният телевизионен канал, военната програма на Румъния, програмата на американската военна телевизия и NATO Channel“, а като предмет формулира „основните журналистически похвати, чрез които военните медии отразяват държавните политики от сектора за сигурност, журналистическите похвати, които ползват в дейността си и какви канали за въздействие използват“.

Стоян Марков поставя ясна и конкретна цел пред дисертационното си изследване – «да покаже различните подходи на медийно отразяване, които ползват медиите на Балканите (България и Румъния) и в САЩ“. За постигането и авторът е решил следните научни задачи:

- Анализирал е проблематиката на визуалната комуникация в областта на сигурността и отбраната.
- Изследвал е работата на Военния телевизионен канал, военната програма на Румъния, програмата на американската военна телевизия и NATO Channel, като е проучил различните телевизионни правила, които те спазват.
- Проследил е начините по които изследваните военни телевизионни канали представят проблемите във видовете въоръжени сили.
- Анализирал е как военните медии отразяват конфликтите в

различните точки по света.

- Изследвал е кои професионални стандарти и как се спазват в представянето на програмите на изследваните военни канали и е проследил доколко се спазват етичните кодекси и норми.
- Анализирал е рисковете пред журналистите, отразяващи различни учения и конфликти.
- Изследвал е комуникационните стратегии, които военните телевизионни канали използват в работата си.

Авторът е ограничил изследването си в периода от април 2018 г. до април 2020 г.

В работната хипотеза на своето изследване докторантът твърди, че „съдържанието в програмата на военните телевизионни канали трябва да бъде различно и журналистите трябва да променят комуникационните техники на използване на картина и медийно съдържание, за да се отговори на предизвикателствата на новите медии. Необходимо е налагането на нови телевизионни форми, които да съответстват на предизвикателствата, които интернет поставя пред телевизията.“

Методологията се основава на известни и доказали своята ефективност експертно-аналитични методи за анализ и оценка на медийната среда чрез изучаване на информационно-интуитивните оценки на две групи специално подбрани експерти. Като изследователски инструменти са използвани сравнителен анализ, методът на допитването, методът на наблюдението, експертни интервюта и пряка груповата анкета в три тура. Представен е модел за разработване на стратегия за визуална комуникация.

Докторантът е формулирал четири работни хипотези:

1. Основното предизвикателство при отразяване на военната тематика е липсата на добре подготвени журналисти.

2. Военната тема е строго специфична и не може да бъде отразявана от всеки журналист.

3. Съществува необходимост от промяна в подхода на отразяване от специализираните военни медии.

4. Съществува съществена разлика между начините на отразяване и видовете телевизионни жанрове в различните страни, чийто военни медии са обект на изследването.

Теоретикоексперименталното изследване е представено в три глави, заключение и списък на използваната литература. Постигнат е необходимият баланс между съдържание и обем при разглеждането на отделните проблеми. Направен е задълбочен преглед на съответната научна литература, като са обхванати водещите класически и съвременни изследвания по проблемите на комуникацията изобщо и на визуалната комуникация по-специално.

Анализът на повече от 60 литературни източници, преобладаващата част от които от последното десетилетие, доказва, че авторът познава съвременното състояние на изследвания проблем, както и последните тенденции в усилията на учените за неговото обяснение. Така дисертационното изследване е много добре ситуирано в научния контекст на изследванията по проблематиката. В тази част на дисертационния си труд Стоян Марков е проявил усет за мярка. Той не се е увлякъл в преразказване на подробности при разглеждането на изследваните проблеми в изключително богатата, обемна и интересна литература по темата. Ето защо, той отделя голяма част от обема на изследването си за описание на своите собствени експериментални изследвания.

По-общите теоретични проблеми за стратегическите комуникации и ролята на военните медии за постигане на институционална идентичност са разгледани в първа глава. Втора глава е посветена на видовете медии, като инструмент на публичните комуникации.

Особеностите на военните телевизионни канали и конкретните медийни кампании са разгледани в трета глава. В нея е отделено място и на пряката групова анкета и експертното интервю. Приложени като инструменти за оценка и анализ на ефективността на визуалната комуникация, те са анализирани и интерпретирани много подробно и задълбочено.

В дисертационното изследване се открояват приноси с теоретичен и приложен характер. То е първия научен проект, посветен изцяло на дейността на военните телевизионни канали. Приемам формулираните от докторанта приноси, доколкото те произтичат от анализите в дисертационния труд. Изводите в края на всяка глава прави съдържанието им по-ясно, като експлицира в синтезиран вид постигнатото в нея и освен това, осигурява логическия преход към следващата.

Практическото значение на изследването е свързано с използването на получените резултати в управлението на сектора за сигурност, при планирането и реализирането на медийни кампании в интерес на сигурността и отбраната.

Авторефератът отразява точно и вярно най-важните аспекти на дисертационното изследване. Разработен е в съответствие със стандартите на Академията и на него може да се гледа като на самостоятелно научно произведение. Списъкът, съдържащ три публикации показва, че постиженията на докторанта са своевременно и публично оповестени и до тях е имала достъп широката научна общественост.

От дисертационното изследване проличава отличната теоретична и методологическа подготовка на докторанта, овладял технологията на научното изследване на равнище, което дава възможност да планира и провежда самостоятелни експериментални изследвания и в други области на научното знание.

Въз основа на изложеното по-горе, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да вземат решение на **Стоян Иванов Марков** да се даде образователната и научна степен "доктор".

Рецензент: проф. д.ик.н.

Г. Петков

Гр. София
15.12.2020 г.